

Geloven in vrede

‘Peace queens’ tussen de ‘warlords’

Omdat ik me had opgegeven voor een persoonlijk gesprek met de winnares van de 1325 Award kon ik even later Etweda namens Vrouwen voor Vrede feliciteren en interviewen voor de Nieuwsbrief.

Peace queens tussen de warlords

Ik ben opgegroeid in Liberïë en heb geen standaard opvoeding gehad. Mijn ouders waren heel liberaal en hadden ook gestudeerd. Ik heb bijvoorbeeld op een internaat in Zwitserland gezeten. Mijn moeder was lerares en hoofd van een jongensschool. Ik ben opgegroeid met onafhankelijke en zelfstandige vrouwen in mijn omgeving. Mijn moeder was een goed voorbeeld voor mij. Thuis lasen we bijvoorbeeld de Internationale Herald Tribune, de Observer, National Geographic. Ook luisterden wij naar nieuwszenders van verschillende landen op de radio.

De situatie voor vrouwen in Liberïë is in sommige opzichten vergelijkbaar met de situatie in Nederland begin vijftiger jaren. Vader beslist met wie zij moet trouwen. In Liberïë zijn veel meisjes nog maar twaalf of dertien als zij trouwen. Niet veel meisjes in Liberïë gaan naar school. Het is vooral voor jongens belangrijk dat zij werk vinden omdat het gezin daarvan kan profiteren terwijl de vrouwen en meisjes zorgen voor het gezin. De meerderheid van de vrouwen is analfabeet en een klein percentage is

geschoold. Als een man met een vrouw wil trouwen moet hij eerst zeven jaar werken bij de familie van de vrouw om te laten zien dat hij goed kan werken. De man hakt bomen omver om een stuk land vrij te maken en de vrouw doet al het andere werk: de grond bewerken, zaaien, water geven, wieden en oogsten. Als vrouwen trouwen gaat hun land naar hun man.

Toen ik opgroeide, trouwde en kinderen kreeg was er maar één politieke partij in Liberïë. De welwillende dictator die 27 jaar de macht in handen had, overleed op 80 jarige leeftijd en de vice president wilde veranderingen. Meer vrijheid, expressie en jonge ren betrekken. De oude orde verzette zich tegen hem omdat hij te progressief was. De president had contact met bijvoorbeeld de Sovjet Unie. Ook flirtte hij met de Arabische staten, tot groot ongenoegen van de Amerikanen. In de jaren ‘80 werd de president vermoord. Toen greep een 26 jaar oude soldaat de macht en gleed Liberïë steeds verder af naar geweld. Executies van vooraanstaande politici en geleerde mensen werden live uitgezonden. In 1985 vond een coup plaats die mislukte en ongeveer 1000 mensen werden vermoord. De burgeroorlog breidde zich uit. Mijn vader zei tegen mij; “Jullie van de jonge generatie moeten voorkomen dat dit conflict nog groter wordt”. Mijn vrienden zagen geen gevaar en bij hen vond ik geen gehoor.

Het is moeilijk om anders te zijn, een minderheid te zijn en je nek uit te steken.

Toen de crisis gewelddadiger werd heb ik er eerst voor gezorgd dat mijn drie kinderen, (de jongste was toen 17, de oudste 20) een veilige plek hadden in het buitenland. Daarna ben ik teruggegaan naar Liberië. Mijn kinderen verklaarden mij voor gek en waren bang. Zij zeiden: “Mammie wees voorzichtig”. Nu zijn ze trots op mij.

In de burgeroorlog in Liberië waren ondertussen meerdere partijen betrokken en mijn stad was in drie secties verdeeld, elk onder leiding van een andere

warlord. Omdat ik niet aangesloten was bij een van de partijen kon ik me in deze drie secties begeven. Ook had ik contact met heel veel verschillende mensen. De geruchten binnen de secties kon ik ontcrachten. In deze tijd heb ik veel geleerd over propaganda.

In mijn vrouwengroep, die maandelijks bijeen komt, hebben we vaak discussies en lunchen we samen. De burgeroorlog en het geweld namen toe en we vroegen ons af waarom we dit lieten gebeuren. Met een groep van tien vrouwen zijn we gaan praten over wat we konden doen. We besloten om op de radio een oproep te doen en nodigden vrouwen uit om

hierover met ons te discussiëren. Vijfhonderd vrouwen reageerden op de oproep en kwamen naar het Stadhuis. We lazen een statement voor en er werden een paar wijzigingen in aangebracht. Daarna zetten we een strategie uit. We nodigden de warlords uit om met ons te gaan praten in Moravië.

Tijdens de tweede bijeenkomst waren er duizend vrouwen. Wij eisten een staakt het vuren en vrije verkiezingen. Belangrijkste punt was dat vóór de verkiezingen ontwapend zou worden. We hadden gezien in een ander land dat dit een hoofdeis moest worden want dat de kans groot was dat het geweld na de verkiezingen nog erger zou oplaaien. We namen de uitdaging aan en waren op vele manieren sterk. We lieten niet zien dat we bang waren, hoewel we ons wel angstig voelden, toonden we nooit onze angst. We drongen onszelf op bij warlords en politici. We deden alles wat maar nodig was om onze eisen af te dwingen, we betaalden smeergeld, omsingelden politici op weg naar een vergadering en dreigden bijvoorbeeld ons uit te kleden, of riepen op tot een *'staakt het koken'*.

De generaals wilden in het openbaar niet gezien worden met ons, dus ontmoetten we ze stiekem in de nacht. Dit met het risico opgepakt te worden want er was een avondklok. Wij benadrukten dat de mannen naar ons moesten luisteren; we stelden ons op als 'commandantes' en sloegen een beschuldigende toon aan. "Wij zijn jullie oma's, moeders, tantes, zusters en we hebben genoeg van geweld!" Wij waren vrouwen uit alle lagen

van de bevolking en we trokken de aandacht als er onderhandelingen waren en zorgden ervoor dat vrouwenzaken op de agenda stonden. We eisten dat 30% van alle afgevaardigden binnen politieke partijen vrouwen moesten zijn. En we hebben heel wat bereikt. We hebben onze eisen ingewilligd gekregen, er is een staakt-het-vuren uitgeroepen en daarna zijn er ontwapeningsacties gekomen! Er zijn vrije verkiezingen gehouden en behalve dat het parlement voor 50% uit vrouwen bestaat, heeft Liberië voor een presidente gekozen.

Foto's en tekst: Carolien Looman